

Érintkezés a hatóságokkal

A családgondozás sokrétű feladatai között gyakran merül fel annak a szükségessége, hogy a hatóságok és egyéb intézmények segítségét vegyük igénybe. Mielőtt ezeknek ismertetésére rátérnék, beszélnem kell a családgondozási munkáról és azokról, akik ezt a munkát végzik.

Rövid visszapillantást vetve a múltba, látjuk, hogy a legutóbbi időkig a családgondozást nem ismerték. Egyének vagy felekezetek emberbaráti törekvései által irányított, tehát érzelmi alapon történő adakozás, könnyelven játékonyság volt csupán.

A patronázs-asszonyok évtizedes munkája már új alapelveken felépült, új technikával végzett, tudományos felkészültséget igénylő munka, mely nemcsak az egyén, hanem az emberi közösség érdekében is történik.

Mi, patronázs-asszonyok tudjuk, hogy az önként vállalt munka kötelez és miután főfeladatunk a nevelés, igyekezünk önneveléssel magunkban kialakítani olyan erkölcsi felfogást, mely végtelen szeretet, felelősségérzetben és a kötelesség teljesítésében csúcsosodik ki.

Nem óhajtok e helyütt a munka technikájáról beszélni, de meg kell jegyezni, hogy feladatunk nemcsak a reánk saorultakra szorítkozik, hanem oda is irányul, hogy saját körünkben és mindenütt, ahol erre alkalom kínálkozik, embertársainkban felébresszük a szociális lelkiismeretet, mert a közömbös ember kerékkötője minden fejlődésnek is, mert ma közömbösnek lenni bűn.

Mint élő figyelmeztetést kiáltjuk: emberek „gondolkozatok” és ím a felső, keskeny réteg is akar gondolkodni, látni fogja, hogy sorunk közös. Akkor meg kell érteniök és előmozdítaniok nevelő és minilri irányban a megelőzést szolgáló munkánkat, mellyel szemben a múltban oly csekély megértést és áldozatkészséget tanúsítottak.

A néhány év előtt megindított és pár előadás után kimúlt hitvédelmi mozgalom alkalmából a patronázsban rámutattunk azokra a feladatokra, melyek elengedhetetlen tartozékai annak, hogy a most felnövő ifjúságot megtartsuk felekezetünknek, szavunk a közöny rengetegben elveszett. Itt megismételjük!

A szociális munka lényegéhez tartozik, hogy ne felsőbbiségünk

vagy fölényünk tudatában, hanem külső megjelenésünkben is Egyszerűen, igazi testvéri szeretettel menjünk a családhoz. A család megítélésénél ne magunkból induljunk ki, hanem lélektani és szociális ismereteinkre támaszkodva lássuk helyzetünket, legyünk kitartók, hálát, elismerést csak a jól végzett munka teljesítésében találjunk.

Tudjuk, hogy a körülmények, a környezet, a nevelés és egyéni adottsága determinálják a gyermek fejlődését. Sajnos, a körülményeket megváltoztatni nem mindig áll módunkban, igyekeznünk kell a környezetet, ha az a gyermekre káros, helyes irányban befolyásolni. Hallgassuk meg türelemmel a panaszkodó anyát, mert ha megnyithatja előttünk szívét és megnyertük bizalmát, szívesen veszi és követi tanácsunkat.

A családgondozó munkánál igen fontos, hogy céltudatos legyen. Legegyszerűbb, ha példával illusztrálom:

Az apa levelet küld 10 éves fiával a patronázshoz, hogy a gyermeke éheznek, nem tudja iskolába sem küldeni. Titkárunk hozat neki egy kenyeret, egyéb nem áll hirtelenében módjában és telefon útján felkéri egyik munkatársunkat a helyzet kivizsgálására, ki a legközelebbi Mesén már referál az esetről. Jelenti, hogy az apa előregedett újságíró, az anya egyik keze hűdéses, dolgozni nem tud. Nagy házbértartozásuk van, a főbérlő nem tartja őket tovább és ami kis holmijuk van, azt visszatartja. A munkatárs, ki az ügyet átvette, átgondolva a dolgot, látta, hogy a patronázs egyedül nem képes segíteni. A gyermek érdekében, ki már egyébként neurotikus is, nem elég a család pillanatnyi megsegítése, hanem gyökeres segítség szükséges. A hátralékos házbér kifizetésére idénybe vettük az Iskolanővéri Intézményt, a Havasné gyorssegély alapot és az általunk felkeresett rokonokat, kiknél állandó havi hozzájárulást is sikerült elérni. A jövőben házbérüket a rokonok, a patronázs és a poliklinika neurotikus gyermekek és fiatalkorúak védelmére létesített Vöröskereszt Kirendeltség hozzájárulásával biztosítottuk. A gyermek az iskolában ebédel, délután a napköziben uzsonnát kap. Feltehető, hogy az apa, ki eddig az élelmet is csak szűkösen tudta csailádjának megszerezni, ha hídja, hogy a gyermeke létminimuma biztoj «dtva van és a hajléktalanság veszélye sem fenyegeti, nyugodtan tūmajd dolgozni és remélhető, hogy megint megáll majd a maga lábán.

Lássunk most néhány esetet, melyekben különböző hatóságoknál jártunk el.

Leggyakrabban a *Fiatalkorúak Biróságánál* vagyunk jelen a felekezetünkhöz tartozó fiatalkorúak tárgyalásain. Itt módunkban áll, hogy a fiatalkorú érdekében javaslatot tegyünk. De nagyon vigyázzunk, nehogy a jóhiszemű felekezeti elfogultság befolyásoljon bennünket. Szíróru tárgyilagosságra törekedjünk.

B. I. erkölcsi züllés veszélye miatt a bíróság elé került. Először van itt, ezért egy évi próbára bocsátják. A bíróság az ellenőrzését a Patronázs Egyesületre bízta, amely erre egyik munkatársát jelöli ki. Munkatársunk a fiút lakatosműhelyben helyezi el, ahol azonban munka hiányában nem maradhatott meg. Sikertelenül más elhelyezkedést találnia. Szerződéses után a főváros tanoncotthonába juttatta be, ahol a felszabadulásig otthont talál.

A Fiatalkorúak Bírósága a szülők, gondnokok és gyámoknak a gondozásukra bízott fiatalkorúak, vagy gyermekek ellen elkövetett vétségeikben és kihágásaikban is illetékes.

B. J. Szülei elváltak, a kis 10 éves Jóska az apánál maradt, ki újra megnősült. Az anya azzal a panasszal jön, hogy volt férje a gyermekkel brutálisan bánik. A környezettanulmány megejtésekor láttuk, hogy az apa, ki a háborúból mint rokkant tért vissza, ott megszokta a brutális elintézéseket és már nem volt érzéke és türelme a kisfiúnak csínytevésével szemben és tényleg túlzott szigorral kezelte a kis Jóskát. A bíróság az apát beidézésre szigorú figyelmeztetésben részesíti és fokozott ellenőrzést rendel el.

A fiatalkorúaknál az utóbbi időben feltűnően sok a *közveszélyes munkakerülés* miatt odakerült esetek száma, ami nagyrészt a mai rossz gazdasági viszonyoknak tudható be. Hiba lenne azonban mindennek okát ebben keresni, mert igen sok esetben a baj már ott kezdődött, hogy a 12 éves korig kötelező iskoláztatás után a fiatalkorú kifutóként helyezkedik el, megszokja, hogy fizetést kap, mert gyakran ő a családfenntartó és mire 14 éves korában tanoncnak elhelyezhető lenne, már sem ő, sem a szülők nem akarják vállalni az inaskodással járó terheket és nem tudják nélkülözni a gyermek keresetét. Ha pedig nem tudott elhelyezkedni mint kifutó sem, megszokja a tétlenséget és a csavargást, szükséges volna a tankötelezettség határát 14 éves korig felemelni, az iparfelügyeletet a papírról a gyakorlatba átvinni és a tanoncügyet a kor igényeinek megfelelően szabályozni. (Munkaidő, szabadság.) Ugyanígy van a leányoknál is, súlyosbítva, hogy a gyorsabb fejlődés következtében inkább ki vannak téve szexuális veszélyeknek.

A Fiatalkorúak Bírósága mellé rendelt szervek, *átmeneti otthonok fiúk* részére L, Völgy-utca 6. szám, leányoknak Rákospalotán és a fiú és leány-nevelő otthonok, melyeket legutóbb ismét a „javító” intézet díszes jelzővel láttak el. A *Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága* ugyancsak mint fiatalkorúak bírósága az 1908:XXXV. t.-c. B. N. és a fiatalkorúak bíróságáról szóló 1913:VII. t.-c. (F. B.) alapján működik. Feladatai tartozik, hogy az erkölcsi romlás veszélyének kitett, vagy züllésnek indult gyermekek és fiatalkorúak védelmét (Patronázs) a rendelkezésére álló eszközökkel előmozdítsa.

A *menhely* kötelékébe felvehetők a gyermekek anyagi, vagy erkölcsi elhagyatottság esetében 15 éves korig. Az *árvaszék* Budapesten a kerületi elöljáróságokat bízta meg ennek megállapításával. Különlegesen sürgős esetekben előzetes környezettanulmány nélkül is intézkedhetik és az adatokat utóbb szerzi be. A *Dunai kerületi Kapitányság* (Szerb - utca 3.) rövid úton szintén intézkedik.

A *kerületi elöljáróságokat* egyébként is sokszor kell igénybe vennünk a szociális munka gyakorlatában. Ez a hivatal illetékes a kerületben lakókra, tehát minden ügyben odafordulhatunk. Pl. munkakönyv, utcai árusítáb, koldulási engedély, stb. Ugyancsak az elöljáróságokon működnek a magyar Vöröskereszt Egyletnek szociális munkásai is. *Minden segélyügyet* ott intéznek. A *(Vöröskereszt központja)* csak kivételes és súlyos esetekben pl. kilakoltatás, árubeszerzés stb, segélyez. A *kezületi szeretotthonokat* szintén a Vöröskereszt segítségével tartják fenn a kerületi nőegyletek.

Az *Iskolanővéri Intézmény* hatáskörébe tartozik minden iskolaköteles gyermek. Az Iskolanővérek javaslata alapján intézkedik a IX. ügyosztály a *Horthy Miklósné átmeneti otthon és árvaház* felvételeinél. A főváros *felruházási akciójához* az iskolaigazgatóhoz beadott kérvény és az iskolanővérek környezettanulmánya szükséges. Az *iskolai étkeztetést* szintén az iskola igazgatójától kell kérni, ki az iskolanővérről véleményeztetni. A *tejakcióban* való részvételt az iskolaorvos, illetve iskolanővér intézi. A? *erdei, vagy szabadlégi iskolába* való felvételre az ügyosztályon át az Iskolanővérek tesznek javaslatot. A főváros *tanoncotthonaiba* való felvételhez az Iskolanővér véleménye is szükséges. *Napközi otthonok* vannak a város elemi és több polg. iskolában. Iskolas gyermekek minden ügyében tudnak az Iskolanővérek útmutatást adni.

Az *árvaszék* hatáskörébe tartozik a gyám kirendelése, szükség esetén az atyai hatalom megszüntetése, kiskorúak vagyonkezelése, gyermektartás, általában a kiskorúak közigazgatási, jogi és érdekvédelme.

Budapest székesfőváros *nyaraltatási akciója* (IV., Czukor-u. 6. iskola) február—március hóban az iskolában kell jelentkezni.

Izr. Szünidei Gyermektelep Egyesület (VII., Síp-u. 12.).

Napközi nyaraltatás.

Budapest székesfőváros *tanoncotthonaiba* való felvételhez szükséges:

1. szegénységi bizonyítvány, 2. születési bizonyítvány, 3. szerződés, 4. tanonciskolái törzslapmásolat.

Székesfővárosi ezideig két fiú és ég) leány tanoncotthon van. Fiúk részére VI.. Bajnok~u. 18. és VI., Kazinczy-u. 23. Egyenként 50—55 fő röhellyel. a leámtanoncotthonban 40 leány részére van hely.

MIKÉFE (VII. kér. Damjanich-ulca 48. szám) Tanoncotthonába IV. középiskolai végzettséggel veszik fel a fiúkat. A VIII—IX. kér. Nőegylet (VIII, Baross-u. 133. sz.) tart fenn jelenleg 23 fiú részére ott-hont. Nagyon kívánatos lenne, hogy a kerületi *tanoncotthonok* példájára a nőegyletek kerületi tanoncotthonokat állítsanak fel, elsősorban leányok, azután fiúk részére. Szükséges lenne, hogy a szeizódés megkö-tetéséhez a képességvizsgáló bizonyítványa is csatolva Jegyen.

A *nevelési tanácsadó* segítségét ne csak olyan esetben ajánljuk a szülőknek, mikor tanulási nehézségről van szó, hanem olyankor is, ha például az anya panaszolja, hogy a gyermeke dacos, hazudik, nem jár lendesen iskolába. Akkor is van nevelési tanácsra szükség, ha látjuk, hogy a szülő türelmetlen, ideges és nem tud kellően bánni gyermekével. (II., Lánchíd-u. 6., VII, Hársfa-u. 5., VIII, Mosonyi-u. 6.)

Országos Stefánia Szövetség, Anya- és Csecsemő védő. (Vas-u. 10.)
Országos Gyermekvédő Liga. Olyan gyermekekkel vesz pártfogásba, kik az állami gyermekvédelem keretén belül nem helyezhetők el. Nyai-ialtat is. (V., Báthory-u. 7.)

A főváros területén 10 *tüdőbeteg gondozó intézet* működik, ezeknek közelebbi címeit a Patronázs iroda szükség esetén szívesen közli.

Iskolaszanatórium (Szentgotthárdon) vérszegény, tüdőcsúcshurutos, de nem fertőző gyermekek részére 6—18 éves korig. Napi 5 pengő ellátási díj.

Weiss Manfréd alapítványi sanatórium. (Budakeszi erdő.)
Kerületi nőegyletek. (Címek megtudhatók a Patronázs irodájában.) Befejezésül szeretnék egy-két gyakorlati útmutatást nyújtani, tapasztalatom szerint vannak olyan családok, melyek szívesen veszik, ha a pártfogó intézi el egyes-bajos dolgaikat. Ez szerintem nevelés szempont-jnból is káros. Csak abban az esetben tegyük, ha valamely okból feltét-ten így jobb. PL: betegség, tudatlanság, tehetetlenség. Mikor hatósá-”oknál, vagy más intézményeknél pártfogoltjaink érdekében eljárunk, taituk szem előtt, hogy nemcsak mint egyén, hanem mint felekezetünk-nek egy tagja vagyunk ott jelen és legyünk úgy megjelenésben, mint MC II-édesben szerények és önértetek.

Sebestyén Miksáné.